కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ సప్తమ కాణ్డే చతుర్థః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ బృహస్పతిరకామయత శ్రన్మే దేవా దధీరన్గచ్ఛేయం పురోధామితి స ఏతం చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమపశ్యత్తమాఽహరత్తేనాఽయజత తతో వై తస్మై శ్రద్దేవా అదధతాఽగచ్ఛత్పురోధాం య ఏవం విద్వాగ్ంసశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమాసతే శ్రదేభ్యో మనుష్యా దధతే గచ్ఛన్తి పురోధాం జ్యోతిర్గౌరాయురితి త్ర్యహా భవన్తీయం వావ జ్యోతిరన్తరిక్షం గౌరసావాయు- [1] రిమానేవ లోకానభ్యారోహన్త్యభిపూర్వం త్ర్యహా భవన్త్యభిపూర్వమేవ సువర్గంల్లోకమభ్యారోహన్త్యసత్రం వా ఏతద్యదచ్ఛన్దోమం యచ్ఛన్దోమా భవన్తి తేన సత్రం దేవతా ఏవ పృష్ఠైరవ రున్ధతే పశూఞ్ఛన్దోమైరోజో వై వీర్యం పృష్ఠాని పశవశ్ఛన్దోమా ఓజస్యేవ వీర్యే పశుషు ప్రతి తిష్ఠన్తి బృహద్రథంతరాభ్యాం యన్తీయం వావ రథంతరమసౌ బృహదాభ్యామేవ [2] యన్త్యథో అనయోరేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యేతే వై యజ్ఞస్యాఽఞ్జసాయనీ స్రుతీ తాభ్యామేవ సువర్గంల్లోకం యన్తి చతుర్విగ్ంశతిరాత్రో భవతి చతుర్విగ్ంశతిరర్ధమాసాః సంవథ్సరః సంవథ్సరః సువర్గో లోకః సంవథ్సర ఏవ సువర్గే లోకే ప్రతి తిష్ఠన్త్యథో చతుర్విగ్ంశత్యక్షరా గాయత్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసఙ్గాయత్రియైవ బ్రహ్మవర్చసమవ రున్ధతేఽతిరాత్రావభితో భవతో బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై॥[3]

అసావాయురాభ్యామేవ పఞ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ||**7.4.1**||

యథా వై మనుష్యా ఏవం దేవా అగ్ర ఆసన్తేఽకామయన్తాఽవర్తిం పాప్మానం మృత్యుమపహత్య దైవీగ్ం సగ్ంసదఙ్గచ్ఛేమేతి త

ఏతశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమపశ్యన్తమాఽహరన్తేనాఽయజన్త తతో వై తేఽవర్తిం పాప్మానం మృత్యుమపహత్య దైవీగ్ం సగ్ం సదమగచ్ఛన్ య ఏవం విద్వాగ్ంసశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమాసతేఽవర్తిమేవ పాప్మానమపహత్య శ్రియఙ్గచ్ఛన్తి శ్రీర్హి మనుష్యస్య [౪] దైవీ సగ్ంసజ్జ్యోతిరతిరాత్రో భవతి సువర్గస్య లోకస్యాఽనుఖ్యాత్యై పృష్ఠ్యః షడహో భవతి షడ్వా ఋతవః సంవథ్సరస్తం మాసా అర్ధమాసా ఋతవః ప్రవిశ్య దైవీగ్ం సగ్ంసదమగచ్ఛన్ య ఏవం విద్వాగ్ంసశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమాసతే సంవథ్సరమేవ ప్రవిశ్య వస్యసీగ్ం సగ్ంసదం గచ్ఛన్తి త్రయస్త్రయస్త్రిగ్ంశా అవస్తాద్భవన్తి త్రయస్త్రయస్త్రిగ్ంశాః పరస్తాత్త్రయస్త్రిగ్ంశైరేవోభయతోఽవర్తిం పాప్మానమపహత్య దైవీగ్ం సగ్ంసదం మధ్యతో [౫] గచ్ఛన్తి పృష్ఠాని హి దైవీ సగ్ంసజ్జామి వా ఏతత్కుర్వన్తి యత్త్రయస్త్రయస్త్రిగ్ంశా అన్వఞ్చో మధ్యేఽనిరుక్తో భవతి తేనాఽజామ్యూర్ధ్వాని పృష్ఠాని భవన్త్యూర్ధ్వాశ్ఛన్దోమా ఉభాభ్యాగ్ం రూపాభ్యాగ్ం సువర్గఀల్లోకం యన్త్యసత్త్రం వా ఏతద్యదచ్ఛన్దోమం యచ్ఛన్దోమా భవన్తి తేన సత్త్రం దేవతా ఏవ పృష్ఠైరవ రున్ధతే పశూఞ్ఛన్దోమైరోజో వై వీర్యం పృష్ఠాని పశవ- [౬] శ్ఛన్దోమా ఓజస్యేవ వీర్యే పశుషు ప్రతి తిష్ఠన్తి త్రయస్త్రయస్త్రిగ్ంశా అవస్తాద్భవన్తి త్రయస్త్రయస్త్రిగ్ంశాః పరస్తాన్మధ్యే పృష్ఠాన్యురో వై త్రయస్త్రిగ్ంశా ఆత్మా పృష్ఠాన్యాత్మన ఏవ తద్యజమానాః శర్మ నహ్యన్తేఽనార్త్యై బృహద్రథంతరాభ్యాం యన్తీయం వావ రథంతరమసౌ బృహదాభ్యామేవ యన్త్యథో అనయోరేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యేతే వై యజ్ఞస్యాఽఞ్జసాయనీ స్రుతీ తాభ్యామేవ [౭] సువర్గఀల్లోకం యన్తి పరాఞ్చో వా ఏతే సువర్గఀల్లోకమభ్యారోహన్తి యే పరాచీనాని పృష్ఠాన్యుపయన్తి ప్రత్యఙ్షడహో భవతి ప్రత్యవరూఢ్యా అథో ప్రతిష్ఠిత్యా ఉభయోర్లోకయోర్‌ఋద్ధ్వోత్తిష్ఠన్తి త్రివృతోఽధి త్రివృతముప యన్తి స్తోమానాగ్ం సం పత్త్యై ప్రభవాయ జ్యోతిరగ్నిష్టోమో భవత్యయం వావ స క్షయోఽస్మాదేవ తేన క్షయాన్న యన్తి చతుర్విగ్ం శతిరాత్రో భవతి చతుర్విగ్ంశతిరర్ధమాసాః సంవథ్సరః సంవథ్సరః సువర్గో లోకః సంవథ్సర ఏవ సువర్గే లోకే

ప్రతి తిష్ఠన్త్యథో చతువిగ్ం శత్యక్షరా గాయత్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసఙ్గాయత్రియైవ బ్రహ్మవర్చసమవ రున్ధతేఽతిరాత్రావభితో భవతో బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై॥[౮]

మనుష్యస్య మధ్యతః పశవస్తాభ్యామేవ సంవథ్సరశ్చతుర్విగ్ంశతిశ్చ||**7.4.2**||

ఋక్షా వా ఇయమలోమకాఽఽసీథ్సాఽకామయతౌషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్ర జాయేయేతి సైతాస్త్రిగ్ంశతగ్ం రాత్రీరపశ్యత్తతో వా ఇయమోషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్రాఽజాయత యే ప్రజాకామాః పశుకామాః స్యుస్త ఏతా ఆసీరన్ప్రైవ జాయన్తే ప్రజయా పశుభిరియం వా అక్షుధ్యత్సైతాం విరాజమపశ్యత్తామాత్మన్ధిత్వాఽన్నాద్యమవాఽరున్ధౌషధీ- [౯]
ర్వనస్పతీన్ప్రజాం పశూన్తేనాఽవర్ధత సా జేమానం మహిమానమగచ్ఛద్య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆసతే విరాజమేవాఽఽత్మన్ధిత్వాఽన్నాద్యమవ రున్ధతే వర్ధన్తే ప్రజయా పశుభిర్జేమానం మహిమానఙ్గచ్ఛన్తి జ్యోతిరతిరాత్రో భవతి సువర్గస్య లోకస్యాఽనుఖ్యాత్యై పృష్ఠ్యః షడహో భవతి షడ్వా ఋతవః షట్పృష్ఠాని పృష్ఠైరేవర్తూనన్వారోహన్త్యృతుభిః సంవథ్సరం తే సంవథ్సర ఏవ [౧౦] ప్రతి తిష్ఠన్తి త్రయస్త్రిగ్ంశాత్త్రయస్త్రిగ్ంశముప యన్తి యజ్ఞస్య సన్తత్యా అథో ప్రజాపతిర్వై త్రయస్త్రిగ్ంశః ప్రజాపతిమేవాఽఽరభన్తే ప్రతిష్ఠిత్యై త్రిణవో భవతి విజిత్యా ఏకవిగ్ంశో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అథో రుచమేవాఽఽత్మన్దధతే త్రివృదగ్నిష్టుద్భవతి పాప్మానమేవ తేన నిర్దహన్తేఽథో తేజో వై త్రివృత్తేజ ఏవాఽఽత్మన్దధతే పఞ్చదశ ఇన్ద్రస్తోమో భవతీన్ద్రియమేవాఽవ [౧౧] రున్ధతే సప్తదశో భవత్యన్నాద్యస్యాఽవరుద్ధ్యా అథో ప్రైవ తేన జాయన్త ఏకవిగ్ంశో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అథో రుచమేవాఽఽత్మన్దధతే చతుర్విగ్ంశో భవతి చతుర్విగ్ంశతిరర్ధమాసాః సంవథ్సరః సంవథ్సరః సువర్గో లోకః సంవథ్సర ఏవ సువర్గే లోకే ప్రతి తిష్ఠన్త్యథో ఏష వై విషూవాన్ విషూవన్తో భవన్తి య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆసతే చతువిగ్ంశాత్పృష్ఠాన్యుప యన్తి సంవథ్సర ఏవ ప్రతిష్ఠాయ [౧౨] దేవతా అభ్యారోహన్తి త్రయస్త్రిగ్ంశాత్త్రయస్త్రిగ్ంశముప

యన్తి త్రయస్త్రిగ్ంశద్వై దేవతా దేవతాస్వేవ ప్రతి తిష్ఠన్తి త్రిణవో భవతీమే వై లోకాస్త్రిణవ ఏష్వేవ లోకేషు ప్రతి తిష్ఠన్తి ద్వావేకవిగ్ంశౌ భవతః ప్రతిష్ఠిత్యా అథో రుచమేవాఽఽత్మన్దధతే బహవః షోడశినో భవన్తి తస్మాద్బహవః ప్రజాసు వృషాణో యదేతే స్తోమా వ్యతిషక్తా భవన్తి తస్మాదియమోషధీభిర్వనస్పతిభిర్వ్యతిషక్తా [౧౩] వ్యతిషజ్యన్తే ప్రజయా పశుభిర్య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆసతేఽక్లృప్తా వా ఏతే సువర్గంఁల్లోకం యన్త్యుచ్చావచాన్ హి స్తోమానుపయన్తి యదేత ఊర్ధ్వాః క్లృప్తాః స్తోమా భవన్తి క్లృప్తా ఏవ సువర్గంఁల్లోకం యన్త్యుభయోరేభ్యో లోకయోః కల్పతే త్రిగ్ంశదేతాస్త్రిగ్ంశదక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాఽన్నాద్యమవ రున్ధతేఽతిరాత్రావభితో భవతోఽన్నాద్యస్య పరిగృహీత్యై॥[౧౪]

*ఓషధీస్సంవథ్సర ఏవాఽవ ప్రతిష్ఠాయ వ్యతిషక్తైకాన్న పఞ్చాశచ్చ||**7.4.3**||*

ప్రజాపతిః సువర్గంఁల్లోకమైత్తం దేవా యేనయేన ఛన్దసాఽను ప్రాఽయుఞ్జత తేన నాఽఽప్నువన్త ఏతా ద్వాత్రిగ్ంశతగ్ం రాత్రీరపశ్యన్ద్వాత్రిగ్ంశదక్షరాఽనుష్టుగానుష్టుభః ప్రజాపతిః స్వేనైవ ఛన్దసా ప్రజాపతిమాప్త్వాఽభ్యారుహ్య సువర్గం లోకమాయన్ య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆసతే ద్వాత్రిగ్ంశదేతా ద్వాత్రిగ్ంశదక్షరాఽనుష్టుగానుష్టుభః ప్రజాపతిః స్వేనైవ ఛన్దసా ప్రజాపతిమాప్త్వా శ్రియఙ్గచ్ఛన్తి [౧౫] శ్రీర్హి మనుష్యస్య సువర్గో లోకో ద్వాత్రిగ్ంశదేతా ద్వాత్రిగ్ంశదక్షరానుష్టుగ్వాగనుష్టుప్సర్వామేవ వాచమాప్నువన్తి సర్వే వాచో వదితారో భవన్తి సర్వే హి శ్రియం గచ్ఛన్తి జ్యోతిర్గౌరాయురితి త్ర్యహో భవన్తీయం వావ జ్యోతిరన్తరిక్షం గౌరసావాయురిమానేవ లోకానభ్యారోహన్త్యభిపూర్వం త్ర్యహో భవన్త్యభిపూర్వమేవ సువర్గంఁల్లోకమభ్యారోహన్తి బృహద్రథంతరాభ్యాం యన్తీయం [౧౬] వావ రథంతరమసౌ బృహదాభ్యామేవ యన్త్యథో అనయోరేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యేతే వై యజ్ఞస్యాఽఞ్జసాయనీ స్రుతీ తాభ్యామేవ సువర్గంఁల్లోకం యన్తి పరాఞ్చో వా ఏతే సువర్గంఁల్లోకమభ్యారోహన్తి యే పరాచస్త్ర్యహానుపయన్తి ప్రత్యఙ్త్ర్యహో భవతి

ప్రత్యవరూఢ్యా అథో ప్రతిష్ఠిత్యా ఉభయోర్లోకయోర్బుద్ధ్వోత్తిష్ఠన్తి ద్వాత్రిగ్ంశదేతాస్తాసాం యాస్త్రిగ్ంశత్త్రిగ్ంశదక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాన్నాద్యమవ రున్ధతే యే ద్వే అహోరాత్రే ఏవ తే ఉభాభ్యాగ్ం రూపాభ్యాగ్ం సువర్గం లోకం యన్త్యతిరాత్రావభితో భవతః పరిగృహీత్యై॥[౧౭]

గచ్ఛన్తి యన్తి త్రిగ్ంశదక్షరా ద్వావిగ్ంశతిశ్చ||**7.4.4**||

ద్వే వావ దేవసత్రే ద్వాదశాహశ్చైవ త్రయస్త్రిగ్ంశదహశ్చ య ఏవం విద్వాగ్ంసస్త్రయస్త్రిగ్ంశదహమాసతే సాక్షాదేవ దేవతా అభ్యారోహన్తి యథా ఖలు వై శ్రేయానభ్యారూఢః కామయతే తథా కరోతి యద్యవవిధ్యతి పాపీయాన్భవతి యది నావవిధ్యతి సదృఙ్య ఏవం విద్వాగ్ంసస్త్రయస్త్రిగ్ంశదహమాసతే వి పాప్మనా భ్రాతృవ్యేణాఽఽ వర్తన్తేఽహర్భాజో వా ఏతా దేవా అగ్ర ఆఽహర- [౧౮] న్నహరేకోఽభజతాఽహరేకస్తాభిర్వై తే ప్రబాహుగార్ధ్నువన్ య ఏవం విద్వాగ్ంసస్త్రయస్త్రిగ్ంశదహమాసతే సర్వ ఏవ ప్రబాహుగృధ్నువన్తి సర్వే గ్రామణీయం ప్రాఽఽప్నువన్తి పఞ్చాహో భవన్తి పఞ్చ వా ఋతవః సంవత్సర ఋతుష్వేవ సంవత్సరే ప్రతి తిష్ఠన్త్యథో పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధతే త్రీణ్యాశ్వినాని భవన్తి త్రయ ఇమే లోకా ఏ- [౧౯] ష్వేవ లోకేషు ప్రతి తిష్ఠన్త్యథో త్రీణి వై యజ్ఞస్యేన్ద్రియాణి తాన్యేవాఽవ రున్ధతే విశ్వజిద్భవత్యన్నాద్యస్యాఽవరుద్ధ్యై సర్వపృష్ఠో భవతి సర్వస్యాఽభిజిత్యై వాగ్వై ద్వాదశాహో యత్పురస్తాద్ద్వాదశాహముపేయురనాప్తాం వాచముపేయురుపదాసుకైషాం వాక్స్యాదుపరిష్టాద్ద్వాదశాహముప యన్త్యాప్తామేవ వాచముప యన్తి తస్మాదుపరిష్టాద్వాచా వదామోఽవాన్తరం [౨౦] వై దశరాత్రేణ ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత యద్దశరాత్రో భవతి ప్రజా ఏవ తద్యజమానాః సృజన్త ఏతాగ్ం హ వా ఉదఙ్కః శౌల్బాయనః సత్రస్యర్ధిమువాచ యద్దశరాత్రో యద్దశరాత్రో భవతి సత్త్రస్యర్ధ్యా

అథో యదేవ పూర్వేష్వహఃసు విలోమ క్రియతే తస్యైవైషా శాన్తిర్ద్వ్యనీకా వా ఏతా రాత్రయో యజమానా విశ్వజిత్సహాఽతిరాత్రేణ పూర్వాః షోడశ సహాఽతిరాత్రేణోత్తరాః షోడశ య ఏవం విద్వాగ్ంసస్త్రయస్త్రిగ్ంశదహమాసత ఐషాం ద్వ్యనీకా ప్రజా జాయతేఽతిరాత్రావభితో భవతః పరిగృహీత్యై॥[౨౦]

అహరనేష్వవాన్తరగ్ం షోడశ సహ సప్తదశ చ||**7.4.5**||

ఆదిత్యా అకామయన్త సువర్గ్ంల్లోకమియామేతి తే సువర్గ్ంల్లోకన్న ప్రాఽజానన్న సువర్గ్ంల్లోకమాయన్త ఏతగ్ం షట్త్రిగ్ంశద్రాత్రమపశ్యన్తమాఽహరనస్తేనాఽయజన్త తతో వై తే సువర్గ్ంల్లోకం ప్రాఽజానన్థ్సువర్గం లోకమాయన్ య ఏవం విద్వాగ్ంసః షట్త్రిగ్ంశద్రాత్రమాసతే సువర్గమేవ లోకం ప్ర జానన్తి సువర్గ్ంల్లోకం యన్తి జ్యోతిరతిరాత్రో [౨౨] భవతి జ్యోతిరేవ పురస్తాద్దధతే సువర్గస్య లోకస్యాఽనుఖ్యాత్యై షడహా భవన్తి షడ్వా ఋతవ ఋతుష్వేవ ప్రతి తిష్ఠన్తి చత్వారో భవన్తి చతస్రో దిశో దిక్ష్వేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యసత్రం వా ఏతద్యదచ్ఛన్దోమం యచ్ఛన్దోమా భవన్తి తేన సత్రం దేవతా ఏవ పృష్ఠైరవ రున్ధతే పశూఞ్ఛన్దోమైరోజో వై వీర్యం పృష్ఠాని పశవశ్ఛన్దోమా ఓజస్యేవ [౨౩] వీర్యే పశుషు ప్రతి తిష్ఠన్తి షట్త్రిగ్ంశద్రాత్రో భవతి షట్త్రిగ్ంశదక్షరా బృహతీ బార్హతాః పశవో బృహత్యైవ పశూనవ రున్ధతే బృహతీ ఛన్దసాగ్ం స్వారాజ్యమాశ్నుతాఽశ్నువతే స్వారాజ్యం య ఏవం విద్వాగ్ంసః షట్త్రిగ్ంశద్రాత్రమాసతే సువర్గమేవ లోకం యన్త్యతిరాత్రావభితో భవతః సువర్గస్య లోకస్య పరిగృహీత్యై॥[౨౪]

అతిరాత్ర ఓజస్యేవ షట్త్రిగ్ంశచ్చ||**7.4.6**||

వసిష్ఠో హతపుత్రోఽకామయత విన్దేయ ప్రజామభి సౌదాసాన్భవేయమితి స ఏతమేకస్మాన్నపఞ్చాశమపశ్యత్తమాఽహరత్తేనాఽయజత తతో వై సోఽవిన్దత ప్రజామభి

సౌదాసానభవద్య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏకస్మాన్నపఞ్చాశమాసతే విన్దన్తే ప్రజామభి భ్రాతృవ్యాన్భవన్తి త్రయస్త్రివృతోఽగ్నిష్టోమా భవన్తి వజ్రస్యైవ ముఖగ్ం సగ్గ్ శ్యన్తి దశ పఞ్చదశా భవన్తి పఞ్చదశో వజ్రో [౨౫] వజ్రమేవ భ్రాతృవ్యేభ్యః ప్ర హరన్తి షోడశిమద్దశమమహర్భవతి వజ్ర ఏవ వీర్యం దధతి ద్వాదశ సప్తదశా భవన్త్యన్నాద్యస్యాఽవరుద్ధ్యై అథో ప్రైవ తైర్జాయన్తే పృష్ఠ్యః షడహో భవతి షడ్వా ఋతవః షట్పృష్ఠాని పృష్ఠైరేవర్తూనన్వారోహన్త్యృతుభిః సంవథ్సరం తే సంవథ్సర ఏవ ప్రతి తిష్ఠన్తి ద్వాదశైకవిగ్ంశా భవన్తి ప్రతిష్ఠిత్యా అథో రుచమేవాఽఽత్మ- [౨౬] న్దధతే బహవః షోడశినో భవన్తి విజిత్యై షడాశ్వినాని భవన్తి షడ్వా ఋతవ ఋతుష్వేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యూనాతిరిక్తా వా ఏతా రాత్రయ ఊనాస్తద్యదేకస్యై న పఞ్చాశదతిరిక్తాస్తద్యద్భూయసీరష్టాచత్వారిగ్ంశత ఊనాచ్చ ఖలు వా అతిరిక్తాచ్చ ప్రజాపతిః ప్రాఽజాయత యే ప్రజాకామాః పశుకామాః స్యుస్త ఏతా ఆసీరన్ప్రైవ జాయన్తే ప్రజయా పశుభిర్వైరాజో వా ఏష యజ్ఞో యదేకస్మాన్నపఞ్చాశో య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏకస్మాన్నపఞ్చాశమాసతే విరాజమేవ గచ్ఛన్త్యన్నాదా భవన్త్యతిరాత్రావభితో భవతోఽన్నాద్యస్య పరిగృహీత్యై॥[౨౭]

వజ్ర ఆత్మన్ప్రజయా ద్వావిగ్ంశతిశ్చ **||7.4.7||**

సంవథ్సరాయ దీక్షిష్యమాణా ఏకాష్టకాయాం దీక్షేరన్నేషా వై సంవథ్సరస్య పత్నీ యదేకాష్టకైతస్యాం వా ఏష ఏతాగ్ం రాత్రిం వసతి సాక్షాదేవ సంవథ్సరమారభ్య దీక్షన్త ఆర్తం వా ఏతే సంవథ్సరస్యాఽభి దీక్షన్తే య ఏకాష్టకాయాం దీక్షన్తేఽన్తనామానావృతూ భవతో వ్యస్తం వా ఏతే సంవథ్సరస్యాఽభి దీక్షన్తే య ఏకాష్టకాయాన్దీక్షన్తేఽన్తనామానావృతూ భవతః ఫల్గునీపూర్ణమాసే దీక్షేరన్ముఖం వా ఏత- [౨౮] థ్సంవథ్సరస్య యత్ఫల్గునీపూర్ణమాసో ముఖత ఏవ సంవథ్సరమారభ్య దీక్షన్తే

తస్యైకైవ నిర్యా యథ్సాం మేఘ్యే విషూవాన్థ్సం పద్యతే చిత్రాపూర్ణమాసే దీక్షేరన్ముఖం వా ఏతథ్సంవథ్సరస్య యచ్చిత్రాపూర్ణమాసో ముఖత ఏవ సంవథ్సరమారభ్య దీక్షన్తే తస్య న కా చన నిర్యా భవతి చతురహే పురస్తాత్పౌర్ణమాస్యై దీక్షేరన్తేషామేకాష్టకాయాం క్రయః సం పద్యతే తేనైకాష్టకాం న ఛమ్బట్కుర్వన్తి తేషాం [౨౯] పూర్వపక్షే సుత్యా సం పద్యతే పూర్వపక్షం మాసా అభి సం పద్యన్తే తే పూర్వపక్ష ఉత్తిష్ఠన్తి తానుత్తిష్ఠత ఓషధయో వనస్పతయోఽనూత్తిష్ఠన్తి తాన్కల్యాణీ కీర్తిరనూత్తిష్ఠత్యరాథ్సురిమే యజమానా ఇతి తదను సర్వే రాధ్నువన్తి॥[30]

ఏతచ్ఛంబట్కుర్వన్తి తేషాఞ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ॥**7.4.8**॥

సువర్గం వా ఏతే లోకం యన్తి యే సత్రముపయన్త్యభీన్ధత ఏవ దీక్షాభిరాత్మానగ్గ్ శ్రపయన్త ఉపసద్భిర్ద్వాభ్యాం లోమావ ద్యన్తి ద్వాభ్యాం త్వచం ద్వాభ్యామసృద్ద్వాభ్యాం మాగ్ంసం ద్వాభ్యామస్థి ద్వాభ్యాం మజ్జానమాత్మదక్షిణం వై సత్రమాత్మానమేవ దక్షిణాం నీత్వా సువర్గం లోకం యన్తి శిఖామను ప్ర వపన్త ఋద్ధ్యా అథో రఘీయాగ్ంసః సువర్గం లోకమయామేతి॥[30]

సువర్గం పఞ్చాశత్॥**7.4.9**॥

బ్రహ్మవాదినో వదన్త్యతిరాత్రః పరమో యజ్ఞక్రతూనాం కస్మాత్తం ప్రథమముప యన్తీత్యేతద్వా అగ్నిష్టోమం ప్రథమముప యన్త్యథోక్థ్యమథ షోడశినమథాఽతిరాత్రమనుపూర్వమేవైతద్యజ్ఞక్రతూనుపేత్య తానాలభ్య పరిగృహ్య సోమమేవైతత్పిబన్త ఆసతే జ్యోతిష్టోమం ప్రథమముప యన్తి జ్యోతిష్టోమో వై స్తోమానాం ముఖం ముఖత ఏవ స్తోమాన్ప్ర యుఞ్జతే తే [౩౨] సగ్గ్స్తుతా విరాజమభి సం పద్యన్తే ద్వే చర్చావతి రిచ్యేతే ఏకయా గౌరతిరిక్త ఏకయాఽఽయురూనః సువర్గో వై లోకో

జ్యోతిరూర్గ్విరాట్థ్సువర్గమేవ తేన లోకం యన్తి రథంతరం దివా భవతి రథంతరం నక్తమిత్యాహుర్బ్రహ్మవాదినః కేన తదజామీతి సౌభరం తృతీయసవనే బ్రహ్మసామమ్భ(ప)హత్తన్మధ్యతో దధతి విధృ(త)త్యై తేనాఽజామి॥[33]

త ఏకాన్న పఞ్చాశచ్ఛ||***7.4.10***||

జ్యోతిష్టోమం ప్రథమముప యన్త్యస్మిన్నేవ తేన లోకే ప్రతి తిష్ఠన్తి గోష్టోమం ద్వితీయముప యన్త్యన్తరిక్ష ఏవ తేన ప్రతి తిష్ఠన్త్యాయుష్టోమం తృతీయముప యన్త్యముష్మిన్నేవ తేన లోకే ప్రతి తిష్ఠన్తీయం వావ జ్యోతిరన్తరిక్షం గౌరసావాయుర్యదేతాన్థ్స్తోమానుపయన్త్యేష్వేవ తల్లోకేషు సత్త్రిణః ప్రతితిష్ఠన్తో యన్తి తే సగ్గ్స్తుతా విరాజ- [౩౪] మభి సం పద్యన్తే ద్వే చర్చావతి రిచ్యేతే ఏకయాగౌరతిరిక్త ఏకయాఽఽయురూనః సువర్గో వై లోకో జ్యోతిరూర్గ్విరాడూర్జమేవాఽవ రున్ధతే తే న క్షుధాఽఽర్తిమార్ఛన్త్యక్షోధుకా భవన్తి క్షుథ్సమ్బాధా ఇవ హి సత్త్రిణోఽగ్నిష్టోమావభితః ప్రధీ తావుక్థ్య మధ్యే నభ్యం తత్తదేతత్పరియద్దేవచక్రం యదేతేన [౩౫] షడహేన యన్తి దేవచక్రమేవ సమారోహన్త్యరిష్ట్యై తే స్వస్తి సమశ్నువతే షడహేన యన్తి షడ్వా ఋతవ ఋతుష్వేవ ప్రతి తిష్ఠన్త్యుభయతో జ్యోతిషా యన్త్యుభయత ఏవ సువర్గే లోకే ప్రతితిష్ఠన్తో యన్తి ద్వౌ షడహౌ భవతస్తాని ద్వాదశాఽహాని సం పద్యన్తే ద్వాదశో వై పురుషో ద్వే సక్థ్యౌ ద్వౌ బాహూ ఆత్మా చ శిరశ్చ చత్వార్యఙ్గాని స్తనౌ ద్వాదశౌ [౩౬] తత్పురుషమను పర్యావర్తన్తే త్రయః షడహా భవన్తి తాన్యష్టాదశాఽహాని సం పద్యన్తే నవాఽన్యాని నవాఽన్యాని నవ వై పురుషే ప్రాణాస్తత్ప్రాణానను పర్యావర్తన్తే చత్వారః షడహా భవన్తి తాని చతుర్విగ్ంశతిరహాని సం పద్యన్తే చతుర్విగ్ంశతిరర్ధమాసాః సంవథ్సరస్తథ్సంవథ్సరమను పర్యావర్తన్తేఽప్రతిష్ఠితః సంవథ్సర ఇతి ఖలు వా ఆహుర్వర్షీయాన్ప్రతిష్ఠాయా ఇత్యేతావద్వై సంవథ్సరస్య బ్రాహ్మణం యావన్మాసో

మాసిమాస్యేవ ప్రతితిష్ఠన్తో యన్తి॥[౩౭]

విరాజమేతేన ద్వాదశావేతావద్వా అష్టౌ చ||**7.4.11**||

మేషస్త్వా పచతైరవతు లోహితగ్రీవశ్ఛాగైః శల్మలిర్వృద్ధ్యా పర్ణో బ్రహ్మణా ప్లక్షో మేధేన న్యగ్రోధశ్చమసైరుదుమ్బర ఊర్జా గాయత్రీ ఛన్దోభిస్త్రివృథ్స్తోమైరవన్తీః స్థఽవన్తీస్త్వాఽవన్తు ప్రియం త్వా ప్రియాణాం వర్షిష్ఠమాప్యానాం నిధీనాం త్వా నిధిపతిగ్ం హవామహే వసో మమ॥[౩౮]

మేషష్షట్రిగ్ంశత్||**7.4.12**||

కూప్యాభ్యః స్వాహా కూల్యాభ్యః స్వాహా వికర్యాభ్యః స్వాహాఽవట్యాభ్యః స్వాహా ఖన్యాభ్యః స్వాహా హ్రద్యాభ్యః స్వాహా సూద్యాభ్యః స్వాహా సరస్యాభ్యః స్వాహా వైశన్తీభ్యః స్వాహా పల్వల్యాభ్యః స్వాహా వర్ష్యాభ్యః స్వాహాఽవర్ష్యాభ్యః స్వాహా హ్రాదునీభ్యః స్వాహా పృష్వాభ్యః స్వాహా స్యన్దమానాభ్యః స్వాహా స్థావరాభ్యః స్వాహా నాదేయీభ్యః స్వాహా సైన్ధవీభ్యః స్వాహా సముద్రియాభ్యః స్వాహా సర్వాభ్యః స్వాహా॥[౩౯]

కూప్యాభ్యశ్చత్వారిగ్ంశత్||**7.4.13**||

అద్భ్యః స్వాహా వహన్తీభ్యః స్వాహా పరివహన్తీభ్యః స్వాహా సమన్తం వహన్తీభ్యః స్వాహా శీఘ్రం వహన్తీభ్యః స్వాహా శీభం వహన్తీభ్యః స్వాహోగ్రం వహన్తీభ్యః స్వాహా భీమం వహన్తీభ్యః స్వాహాఽమ్భోభ్యః స్వాహా నభోభ్యః స్వాహా మహోభ్యః స్వాహా సర్వస్మై స్వాహా॥
[౪౦]

అధ్య ఏకాన్న త్రిగ్ంశత్||**7.4.14**||

యో అర్వన్తం జిఘాగ్ంసతి తమభ్యమీతి వరుణః। పరో మర్తః పరః శ్వా॥ అహం చ త్వం చ వృత్రహన్థ్సమ్బభూవ సనిభ్య ఆ। అరాతీవా చిదద్రివోఽను నౌ శూర మగ్ంసతై భద్రా ఇన్ద్రస్య రాతయః॥ అభి క్రత్వేన్ద్ర భూరధ జ్మన్న తే వివ్యఙ్మహిమానగ్ం రజాగ్ంసి। స్వేనా హి వృత్రగ్ం శవసా జఘన్థ న శత్రురన్తం వివిదద్యుధా తే॥[౪౧]

వివిదద్వే చ||**7.4.15**||

నమో రాజ్ఞే నమో వరుణాయ నమోఽశ్వాయ నమః ప్రజాపతయే నమోఽధిపతయేఽధిపతిరస్యధిపతిం మా కుర్వధిపతిరహం ప్రజానాం భూయాసం మాం ధేహి మయి ధేహ్యుపాకృతాయ స్వాహాఽఽలబ్ధాయ స్వాహా హుతాయ స్వాహా॥[౪౨]

నమ ఏకాన్న త్రిగ్ంశత్||**7.4.16**||

మయోభూర్వాతో అభి వాతూస్రా ఊర్జస్వతీరోషధీరా రిశన్తామ్। పీవస్వతీర్జీవధన్యాః పిబన్త్వవసాయ పద్వతే రుద్ర మృడ॥ యాః సరూపా విరూపా ఏకరూపా యాసామగ్నిరిష్ట్యా నామాని వేద। యా అఙ్గిరసస్తపసేహ చక్రుస్తాభ్యః పర్జన్య మహి శర్మ యచ్ఛ॥ యా దేవేషు తనువమైరయన్త యాసాగ్ం సోమో విశ్వా రూపాణి వేద। తా అస్మభ్యం పయసా పిన్వమానాః ప్రజావతీరిన్ద్ర [౪౩] గోష్ఠే రిరీహి॥ ప్రజాపతిర్మహ్యమేతా రరాణో విశ్వైర్దేవైః పితృభిః సంవిదానః। శివాః సతీరుప నో గోష్ఠమాఽకస్తాసాం వయం ప్రజయా సగ్ం సదేమ॥ ఇహ ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః స్వాహేహ రన్తిః స్వాహేహ రమతిః స్వాహా మహీమూ షు సుత్రామాణమ్॥[౪౪]

ఇన్ద్రాఽష్టాత్రిగ్ంశచ్చ||**7.4.17**||

కిగ్గ్ స్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్గ్ స్విదాసీద్బృహద్వయః। కిగ్గ్ స్విదాసీత్పిశఙ్గిలా కిగ్గ్

స్విదాసీత్పిలిప్పిలా॥ ద్యౌరాసీత్పూర్వచిత్తిరశ్వ ఆసీద్బృహద్వయః।
రాత్రిరాసీత్పిశఙ్గిలాఽవిరాసీత్పిలిప్పిలా॥ కః స్విదేకాకీ చరతి క ఉ స్విజ్జాయతే పునః। కిగ్గ్
స్విద్ధిమస్య భేషజం కిగ్గ్ స్విదావపనం మహత్॥ సూర్య ఏకాకీ చరతి [౪౫] చన్ద్రమా జాయతే
పునః। అగ్నిర్హిమస్య భేషజమ్భూమిరావపనం మహత్॥ పృచ్ఛామి త్వా పరమన్తం
పృథివ్యాః పృచ్ఛామి త్వా భువనస్య నాభిమ్। పృచ్ఛామి త్వా వృష్ణో అశ్వస్య రేతః
పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమ॥ వేదిమాహుః పరమన్తం పృథివ్యా
యజ్ఞమాహుర్భువనస్య నాభిమ్। సోమమాహుర్వృష్ణో అశ్వస్య రేతో బ్రహ్మైవ వాచః
పరమం వ్యోమ॥[౪౬]

సూర్య ఏకాకీ చరతి షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ||**7.4.18**||

అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే న మా నయతి కశ్చన। స సస్త్యశ్వకః॥ సుభగే కాం పీలవాసిని
సువర్గే లోకే సం ప్రోర్ణ్వాథామ్। ఆఽహమజాని గర్భధమా త్వమజాసి గర్భధమ్। తౌ సహ
చతురః పదః సం ప్ర సారయావహై। వృషా వాగ్ం రేతోధా రేతో దధాతూత్సక్థ్యోర్గృదం
ధేహ్యఞ్జిముదఞ్జిం మన్వజ। య స్త్రీణాం జీవభోజనో య ఆసాం [౪౭] బిలధావనః। ప్రియః
స్త్రీణామపీచ్యః। య ఆసాఙ్కృష్ణే లక్ష్మణి సర్దిగృదిం పరావధీత్॥ అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే న
మా యభతి కశ్చన। ససస్త్యశ్వకః॥ ఊర్ధ్వామేనాముచ్ఛ్రయతాద్వేణుభారం గిరావివ।
అథాఽస్యా మధ్యమేధతాగ్ం శీతే వాతే పునన్నివ॥ అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే న మా యభతి
కశ్చన। ససస్త్యశ్వకః॥ యద్ధరిణీ యవమత్తి న [౪౮] పుష్టం పశు మన్యతే। శూద్రా
యదర్యజారా న పోషాయ ధనాయతి॥ అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే న మా యభతి కశ్చన।
ససస్త్యశ్వకః॥ ఇయం యకా శకున్తికాఽఽహలమితి సర్పతి। ఆహతఙ్గభే పసో ని జల్గులీతి
ధాణికా॥ అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే న మా యభతి కశ్చన। ససస్త్యశ్వకః॥ మాతా చ తే పితా
చ తేఽగ్రం వృక్షస్య రోహతః। [౪౯] ప్ర సులామీతి తే పితా గభే ముష్టిమతగ్ంసయత్॥

దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః। సురభి నో ముఖా కరత్ప్రణ ఆయుగ్ంషి తారిషత్॥ ఆపో హి ష్ఠా మయోభువస్తా న ఊర్జే దధాతన। మహే రణాయ చక్షసే॥ యో వః శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః। ఉశతీరివ మాతరః॥ తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్వథ। ఆపో జనయథా చ నః॥[౩౦]

ఆసామత్తి న రోహతో జిన్వథ చత్వారి చ||**7.4.19**||

భూర్భువస్సువర్వసవస్త్వాఽఞ్జన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసా రుద్రాస్త్వాఽఞ్జన్తు త్రైష్టుభేన ఛన్దసాఽఽదిత్యాస్త్వాఽఞ్జన్తు జాగతేన ఛన్దసా యద్వాతో అపో అగమదిన్ద్రస్య తనువం ప్రియామ్। ఏతగ్గ్ స్తోతరేతేన పథా పునరశ్వమా వర్తయాసి నః॥ లాజీ ౩ ఞ్ఛాచీ ౩ న్ యశో మమాఀ ౪। యవ్యాయై గవ్యాయా ఏతద్దేవా అన్నమత్తైతదన్నమద్ధి ప్రజాపతే॥ యుఞ్జన్తి బ్రధ్నమరుషం చరన్తం పరి తస్థుషః। రోచన్తే రోచనా దివి॥ యుఞ్జన్త్యస్య కామ్యా హరీ విపక్షసా రథే। శోణా ధృష్ణూ నృవాహసా॥ కేతుఙ్కృణ్వన్నకేతవే పేశో మర్యా అపేశసే। సముషద్భిరజాయథాః॥[౩౧]

బ్రధ్నం పఞ్చవిగ్ంశతిశ్చ||**7.4.20**||

ప్రాణాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహాఽపానాయ స్వాహా స్నావభ్యః స్వాహా సంతానేభ్యః స్వాహా పరిసంతానేభ్యః స్వాహా పర్వభ్యః స్వాహా సంధానేభ్యః స్వాహా శరీరేభ్యః స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా దక్షిణాభ్యః స్వాహా సువర్గాయ స్వాహా లోకాయ స్వాహా సర్వస్మై స్వాహా॥[౩౨]

ప్రాణాయాఽష్టావిగ్ంశతిః||**7.4.21**||

సితాయ స్వాహాఽసితాయ స్వాహాఽభిహితాయ స్వాహాఽనభిహితాయ స్వాహా యుక్తాయ

స్వాహాఽయుక్తాయ స్వాహా సుయుక్తాయ స్వాహోద్యుక్తాయ స్వాహా విముక్తాయ స్వాహా ప్రముక్తాయ స్వాహా వఞ్చతే స్వాహా పరివఞ్చతే స్వాహా సంవఞ్చతే స్వాహాఽనువఞ్చతే స్వాహోద్వఞ్చతే స్వాహా యతే స్వాహా ధావతే స్వాహా తిష్ఠతే స్వాహా సర్వస్మై స్వాహా॥[౫౩]

సితాయాఽష్టాత్రిగ్ంశత్||**7.4.22**||

బృహస్పతిశ్చృద్ధ్యథా వా ఋక్షా వై ప్రజాపతిర్యేనయేన ద్వే వావ దేవసత్రే ఆదిత్యా అకామయన్త సువర్గం వసిష్ఠస్సం వత్సరాయ సువర్గం యే సత్రం బ్రహ్మవాదినోఽతిరాత్రో జ్యోతిష్టోమం మేషః కూప్యాభ్యోఽద్భ్యో యో నమో మయోభూః కిగ్గ్ స్విదంబే భూః ప్రాణాయ సితాయ ద్వావిగ్ంశతిః||**22**||

బృహస్పతిః ప్రతి తిష్ఠన్తి వై దశరాత్రేణ సువర్గం యో అర్వన్తం భూస్త్రిపఞ్చాశత్॥౫౩॥

బృహస్పతిస్సర్వస్మై స్వాహా॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి సప్తమ కాణ్డే చతుర్థః ప్రశ్నః॥